

LBRIS

We know
books

GERALD MURNANE CÂMPIILE

Traducere din limba engleză
BOGDAN PERDIVARĂ

LITERA
București

CUPRINS

<i>Câmpiile din firea lucrurilor</i> de Ben Lerner.....	5
Câmpiile	17

LBRIS

We know
books

unu

Acum douăzeci de ani, când am ajuns întâia oară pe câmpii, am ținut ochii deschiși. Am căutat din priviri orice lucru din peisaj care părea să indice un sens complex dincolo de aparențe.

Călătoria pe câmpii a fost cu mult mai puțin istovitoare decât aveam s-o descriu după aceea. Și nu pot spune măcar că la un ceas anume am părăsit Australia. Însă țin minte limpede o succesiune de zile când pământul plat dimprejur avea să lase tot mai mult impresia unui loc pe care doar eu îl puteam interpreta.

Șesurile pe care le-am străbătut în acele zile nu erau nesfârșit de aidoma. Uneori îmi opream ochii asupra câte

unei văi largi, puțin adânci, presărată cu copaci răzleți, vite nemișcate și poate un firicel plăpând de apă în mijloc. Uneori, la capătul câte unei întinderi lipsite de promisiuni, drumul se ridica spre ceva ce arăta neîndoielnic a deal, apoi iarăși vedeam în față doar șesuri plate, golașe și descurajante.

Într-un oraș mai important, în care am sosit într-o după-amiază oarecare, am băgat de seamă un fel de a vorbi și un stil vestimentar care m-a încredințat că ajunsesem îndeajuns de departe. Oamenii de pe aici nu erau tocmai câmpenii deplini pe care speram să-i întâlnesc pe coclaurii districtelor centrale, însă îmi prindea bine să știu că în față mi se întind mai multe câmpii decât traversasem până atunci.

În noaptea aceea, târziu, am stat la fereastra de la nivelul al treilea al celui mai mare hotel din oraș. Am privit

dincolo de modelul regulat al becurilor stradale, către meleagurile întunecate. Dinspre nord, călduț, sufla un vânt ușor. M-am aplecat în calea învolburărilor de aer care se înălțau dinspre întinderile ierboase din apropiere. Mi s-au perindat pe chip semnele unor felurite și puternice emoții. Și am șoptit cuvinte care i-ar fi putut servi unui personaj de film în momentul în care își descoperă originile. Apoi am pășit înapoi în odaie și m-am așezat la pupitrul care fusese instalat special pentru mine.

Valizele le desfăcusem cu câteva ore în urmă. Acum pupitrul dădea pe dinafară de însemnări, cutii cu fișe și cărți fel de fel, cu bilete numerotate printre pagini. Deasupra vrafului era un registru de mărime medie, etichetat:

INTERIORUL
(SCENARIU FILM)

CHEIE UNIVERSALĂ DE CATALOGARE
 PENTRU NOTAȚII DE FUNDAL
 ȘI MATERIAL INSPIRAȚIONAL

Am tras din teanc un dosar voluminos însemnat cu *Gânduri ocazionale – încă netrecute în catalog* și am scris în el:

Nici un suflet din tot districtul nu știe cine sunt și ce hram port. E bizar gândul că dintre toți câmpenii lungiți, adormiți (în case lăbărțate din scânduri vopsite în alb, cu acoperișuri roșii de fier și grădini întinse, aride dominate de pipăruși peruvieni, arbori kurrajong și rânduri de cătină roșie), nici unul nu a zărit priveliștea câmpiilor pe care am s-o dezvălui curând.

Următoarea zi mi-am petrecut-o prin labirinturile barurilor și saloanelor de la parterul hotelului. Toată dimineața am stat singur pe un fotoliu adânc de piele și m-am holbat la dârele intolerabile de

lumină solară tivind jaluzelele coborâte cu totul de la ferestrele ce dădeau spre strada mare. Era o zi senină de început de vară, iar toridul soare matinal se întindea până și pe cavernoasa verandă a hotelului.

Înclinam câteodată capul, o idee doar, ca să prind curentul de aer mai rece de la un ventilator din tavan, mă uitam cum se formează rouă pe paharul meu și mă gândeam aprobator la extremele meteorologice care afectau câmpiile. Nestingherită de dealuri sau munți, lumina soarelui văratic ocupa întreaga întindere de pământ de la răsărit până la apus. Iarna, vânturile și aversele care măturau spațiile vaste, deschise abia dacă se poticneau în cele câteva înjghebări de bușteni menite ca adăpost pentru oameni sau animale. Știam că se află pe acele meleaguri câmpii uriașe care zac luni întregi sub nămeți, însă

eram mulțumit că propriu-mi district nu se număra printre ele. Preferam să văd pe tot parcursul anului adevărata configurație a pământului însuși, nu falsele coline și crevase ale vreunei alte stihii. În orice caz, mi se părea că zăpada (pe care nu o văzusem nicicând) ține prea mult de culturile europeană și americană ca să fie potrivită regiunii mele.

După-amiază m-am alăturat unuia dintre grupurile de câmpeni care, pășind agale pe strada mare, își ocupau locurile obișnuite la tejghelele enorme ale barurilor. Am ales un grup care părea să includă intelectuali și custozi ai istoriei și tradițiilor din district. Din veșmintele și purtările lor am dedus că nu sunt oieri sau văcari, deși n-ar fi fost exclus să-și fi petrecut în aer liber bună parte din timp. Câțiva își începuseră viața, poate, ca fiii mezini ai unor mari familii agrare. (Toți, pe câmpii, își datorau

pământului prosperitatea. Orice așezare, mare ori mică, era ținută pe linia de plutire de bogăția fără margini a *latifundiei* dimprejur.) Purtau cu toții straiile clasei cultivate, avute a câmpiilor – nădragi cenușii, cu dungi trasate rigid, și cămăși albe imaculate, cu ace de cravată și banderole asortate.

Eram nerăbdător să mă știu admis de acești oameni și gata de orice test la care m-ar fi putut supune. Și totuși nu mă așteptam nicicum să fac uz de vreun lucru citit de pe rafturile mele cu cărți despre câmpii. Să citezi din opere literare ar fi mers împotriva spiritului întrunirii, deși orice bărbat de acolo parcurse, posibil, orice carte aș fi numit. Poate fiindcă se simțeau încă înconjurați de Australia, câmpenii preferau să-și socoată lecturile un exercițiu privat, care le oferea sprijin în chestiuni publice, însă

nu-i absolvea de obligația de a cultiva o tradiție acceptată.

Dar care era, până la urmă, tradiția cu pricina? Ascultându-i pe câmpeni, am avut uluitorul simțământ că aceștia nu voiau cu nici un chip să cadă la înțelegere asupra vreunei credințe comune: fiecare dintre ei începea să se simtă nelalocul lui dacă vreun altul părea să încuviințeze ceva pretins de el însuși drept valabil în privința câmpiilor în general. Era ca și cum fiecare dintre câmpeni alegea să se înfățișeze ca locuitor solitar al unei regiuni pe care doar el o putea explica. Și chiar când un bărbat vorbea despre câmpia lui anume, își alegea cuvintele de parcă nici cele mai simple dintre ele n-ar fi provenit dintr-un fond lexical comun, ci și-ar fi căpătat sensul prin straniul uz al vorbitorului.

În acea primă după-amiază am văzut că ceea ce fusese câteodată descris drept

aroganța câmpenilor nu era altceva decât șovăiala lor în a recunoaște vreo asemănare între ei și alții. Era tocmai inversul (după cum o știau bine câmpenii înșiși) impulsului atât de comun printre australienii acelei vremi de a scoate în evidență trăsături aparent comune cu alte culturi. Un câmpean ajungea nu doar să se pretindă ignorant când venea vorba despre cutumele altor regiuni, ci și să se prefacă dezinformată în privința acestora. Cea mai iritantă, pentru cei veniți din afară, era căpoșenia câte unui ins că nu face parte din nici o cultură distinctă, nedornic să admită ca baștina lui, și obiceiul pământului, să fie socotite parte a vreunei comunități largite de gusturi și maniere contagioase.

*

Am continuat să mă ațin pe lângă hotel, dar am băut aproape în fiecare zi

cu câte un grup nou. Cu toate notițele luate, cu tot croitul la planuri și structuri, eram încă departe de a fi sigur ce avea să înfățișeze filmul. Așteptam să extrag o bruscă tărie a scopului din întâlnirea cu vreun câmpean a cărui deplină stare de certitudine n-ar fi putut izvorî decât din faptul că sfârșise în chiar ziua aceea ultima pagină de însemnări pentru un roman sau peliculă care să rivalizeze cu a mea.

Apucasem deja să vorbesc liber în fața câmpenilor întâlniți. Erau și din cei, puțini, care voiau să-mi audă povestea înainte de-a o divulga pe a lor. Eram pregătit. Aș fi fost gata, de unde să știe ei, să-mi petrec luni de studiu silențios în biblioteci și galerii de artă de prin localitatea lor, ca să le demonstrez că nu sunt un simplu turist ori gură-cască. Însă după câteva zile petrecute în hotel ticluisem o istorie numai bună.

Le-am spus locuitorilor câmpiei că sunt într-o călătorie, lucru îndeajuns de adevărat. Nu le-am vorbit despre traseul pe care-l parcursesem către orașul lor sau încotro urma să mă îndrept la plecarea de acolo. Adevărul aveau să-l afle după ce *Interiorul* apărea sub formă de film. I-am lăsat, până una-alta, să creadă că îmi începusem călătoria într-un cotron depărtat al șesurilor. Și cum, sperasem, nu s-a îndoit nimeni, nici n-au pretins măcar că ar ști districtul numit de mine. Câmpiile erau într-atât de uriașe, încât nici un câmpean nu se arăta vreodată surprins să audă că acestea înglobează vreo regiune pe care nu pusese ochii nicicând. În plus, multe locuri din străfundurile teritoriului erau subiect de dispută – țineau ele, ori nu de meleagul câmpiilor? Nu exista acord în privința adevăratei lor vastități.